

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS – 4101-03-04/2013
P/13/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/13/111 Aktywizacja zawodowa i łagodzenie skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
<i>Kontroler</i>	Joanna Celińska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85512 z dnia 16 maja 213 r. (dowód: akta kontroli str.1-3)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkowie
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Pani Grażyna Polak, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkowie (dowód: akta kontroli str.4-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna wraz z uzasadnieniem

Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkowie (PUP lub Urząd) prawidłowo realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹ polegające m.in. na: pozyskiwaniu środków na realizację zadań dotyczących aktywizacji lokalnego rynku pracy, inicjowaniu, organizowaniu i finansowaniu usług i instrumentów rynku pracy, a także opracowywaniu analiz i sprawozdań dotyczących lokalnego rynku pracy.

W latach 2010 – 2012 Urząd nie wywiązywał się jednak z zadań wynikających z art. 34a ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i dla większości osób bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia nie przygotował, lub przygotował nieterminowo, indywidualne plany działań. Część z tych planów sporządzono tuż przed mającą się rozpocząć daną formą aktywizacji zawodowej, co zdaniem NIK świadczy o uzupełnianiu wymaganej dokumentacji w zależności od aktualnych potrzeb. Z części opracowanych planów nie wynikała rozpoczynana forma aktywizacji zawodowej.

W tym okresie Urząd nie wywiązywał się także z zadań wynikających z art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i nie wszystkim bezrobotnym w wieku powyżej 50. roku życia przedstawiał propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Wykazana przez Urząd efektywność zatrudnieniowa po badanych formach aktywizacji zawodowej osób w wieku 50+, wyliczona zgodnie z obowiązującą metodologią, kształtowała się średnio na poziomie od 52% do 100%. Należy jednak zwrócić uwagę, że w przypadku staży osiągnięcie tak wysokich wskaźników

¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 674 dalej: ustawa o promocji zatrudnienia

związane było z kolejną formą aktywizacji zawodowej, rozpoczynaną przez część bezrobotnych tuż po ich zakończeniu – pracami interwencyjnymi, także częściowo finansowanymi ze środków Funduszu Pracy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie aktywizacji zawodowej i łagodzenia skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2010 – 2012 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wyszku zarejestrowanych było odpowiednio: 4.598, 4.350 i 4.421 bezrobotnych, w tym 868 (18,9%), 856 (19,7%) i 898 (20,3%) bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia, spośród których 334 (38,5%), 397 (46,4%) i 360 (40%) były to osoby długotrwale bezrobotne.

Należy zwrócić uwagę, że choć liczba bezrobotnych ogółem zarejestrowanych w PUP ulegała stopniowemu zmniejszeniu, to tendencja w tym zakresie w grupie osób powyżej 50. r. ż. była odwrotna, odsetek tych osób zwiększał się każdego roku, zaś liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych w wieku 50+ wzrastała.

Bezrobotni w wieku powyżej 50. r. ż. zaliczeni zostali, zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia do grupy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, która w rejestrze prowadzonym przez PUP w Wyszku, w latach objętych kontrolą, stanowiła odpowiednio: 92,3% (4.245 osób), 92,2% (4.010 osób) i 90,9% (4.018 osób) wszystkich zarejestrowanych.

Według Dyrektora PUP katalog tych osób jest zbyt szeroki, a przepis art. 49 ustawy jest sprzeczny z zasadą równości szans dla wszystkich zainteresowanych podjęciem pracy, co u bezrobotnych nie zakwalifikowanych do grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy budzi rozgoryczenie i poczucie krzywdy.

(dowód: akta kontroli str. 8-31, 932-936)

1.2. W latach 2010 – 2012 na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu PUP wydatkował 34.538,2 tys. zł. Najwięcej – 16.924,2 tys. zł Urząd otrzymał w 2010 r., od 2011 r. nastąpiło znaczne zmniejszenie tych środków, które w 2011 r. stanowiły 52,9% (8.947,5 tys. zł), a w 2012 r. 51,2% (8.666,5 tys. zł) kwoty otrzymanej w 2010 r. W tym okresie środki z Funduszu Pracy (FP) stanowiły 75,9% wydatków PUP na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (26.216,1 tys. zł), z Unii Europejskiej 22,6% (7.812,1 tys. zł) i z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) 1,5% (510 tys. zł).

W ocenie Dyrektora PUP, zapotrzebowanie Urzędu na środki przeznaczone na aktywizację zawodową osób bezrobotnych to minimum 12 – 13 mln zł rocznie, przy czym powinny one być przekazywane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej znacznie wcześniej, niż w IV kwartale danego roku.

(dowód: akta kontroli str.32-43, 932-936)

Wydatkowanie powyższych środków odbywało się po uzyskaniu przez PUP opinii Powiatowej Rady Zatrudnienia (PRZ), co było zgodne z zapisami art. 109 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia. PRZ opiniowała także przesunięcia i zmiany w planie wydatków na formy aktywizacji zawodowej, a także wybór poszczególnych form, przy którym Urząd brał pod uwagę m.in.: przyznane i pozyskane dodatkowo

środki na aktywizację zawodową, efektywność realizowanych form aktywizacji zawodowej, zapotrzebowanie pracodawców na daną formę aktywizacji, oczekiwania i potrzeby osób bezrobotnych, analizy i monitoringi lokalnego rynku pracy wskazujące sytuację na rynku pracy osób bezrobotnych, zapotrzebowanie na daną grupę docelową oraz na dane formy aktywizacji.

(dowód: akta kontroli str.44-76)

1.3. Urząd opracowywał każdego roku analizy lokalnego rynku pracy, w których przedstawiano stan i strukturę bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, bariery utrudniające podjęcie zatrudnienia oraz definiowano obszary wymagające interwencji, propozycje rozwiązań problemu zawodowego możliwe do zastosowania w ramach ustawy o promocji zatrudnienia, preferencje dotyczące przyszłej pracy, potencjalne zagrożenia i podejmowane działania zapobiegające.

(dowód: akta kontroli str. 95-125)

Zgodnie z art. 40 ust. 2a pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia PUP diagnozował też zapotrzebowanie na zawody, specjalności i kwalifikacje na rynku pracy oraz potrzeby szkoleniowe osób uprawnionych. Chęć uczestnictwa w poszczególnych szkoleniach osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy zgłaszały podczas rozmów z doradcami zawodowymi, pośrednikami pracy i liderem klubu pracy, a także w wypełnianych ankietach badania potrzeb szkoleniowych. Urząd, współpracując w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku oraz gminnymi ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, pozyskiwał informacje dotyczące potrzeb szkoleniowych klientów tych instytucji.

(dowód: akta kontroli str. 206-234)

Urząd realizował również zadania wynikające z art. 40 ust. 2b pkt 4 ustawy o promocji zatrudnienia i przygotowywał analizy skuteczności i efektywności szkoleń ukończonych przez bezrobotnych w poszczególnych latach, z których wynika, że wśród zorganizowanych szkoleń grupowych 100% efektywność osiągnęły: przeprowadzone w 2010 r. szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej oraz organizowane każdego roku szkolenia z zakresu podstaw prowadzenia działalności gospodarczej, w których uczestniczyli bezrobotni otrzymujący dotacje na podjęcie działalności. Wśród szkoleń indywidualnych, najwięcej było kursów prawa jazdy w kategorii C i kategorii E.

Ww. analizy, oferty pracy zgłaszane przez pracodawców krajowych oraz informacje o wolnych miejscach pracy zamieszczane w prasie i internecie stanowiły podstawę do sporządzania przez PUP, zgodnie z § 71 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług pracy², list zawodów i specjalności z uwzględnieniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych, na które istnieje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy.

(dowód: akta kontroli str. 206-234, 239-378)

W sprawozdaniach z realizacji „Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy”, stanowiącego część „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszkiwskim na lata 2008-2015” analizowano stan bezrobocia na terenie powiatu, w tym zwolnień grupowych. W rozdziale poświęconym tej grupie wiekowej podano, iż problemy z zatrudnieniem bezrobotnych w wieku 50+ biorą się głównie z ich mniejszej mobilności zawodowej,

---

² Dz. U. Nr 177, poz. 1193 ze zm.

istniejących stereotypów zawodowych i długotrwałego pozostawania bez pracy, a także kłopotów zdrowotnych.

(dowód: akta kontroli str.126-205)

Urząd przeprowadził badanie efektywności dotacji na podjęcie działalności gospodarczej udzielonych w latach 2010 – 2012³, które wykazało, że do dnia sporządzenia zestawienia do ewidencji PUP powróciło 67 beneficjentów, spośród 505, którzy ww. okresie otrzymali jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Kontroli NIK nie przedstawiono dokumentów potwierdzających przeprowadzenie innych badań trwałości efektów aktywizacji zawodowej.

(dowód: akta kontroli str. 379-381)

PUP nie posiadał danych dotyczących osób aktywnych i biernych zawodowo na terenie powiatu, materiały w tym zakresie pozyskiwano ze spisów powszechnych. Dane GUS, dane pochodzące z systemu SYRIUSZ STD oraz przeprowadzona na zlecenie miasta Wyszków analiza „Stan i warunki rozwoju lokalnej gospodarki w Wyszkuwie ze szczególnym uwzględnieniem sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w 2012 r.”, której celem było dostarczenie władzom samorządowym aktualnej i usystematyzowanej wiedzy na temat funkcjonujących przedsiębiorstw, wykazały że w latach 2010 – 2011 pracodawcy potrzebowali najczęściej pracowników w zawodzie sprzedawca, a w 2012 r. w zawodach: robotnik gospodarczy i drukarz.

(dowód: akta kontroli str. 77-94)

1.4. PUP bezpośrednio nie podejmował zadań w ramach przyjętego w dniu 17 października 2008 r. przez Radę Ministrów programu *Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+*, ale osoby te objęte były realizowanymi przez Urząd działaniami w ramach programów:

- programu aktywizacji bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe – środki FP z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w którym w 2011 r., w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i stażach uczestniczyło 50 osób w wieku powyżej 50. r. ż.;
- programu aktywizacji osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy – środki FP z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w ramach którego w 2012 r. dla osób w wieku 50+ zorganizowano 10 staży;
- programu aktywizacji bezrobotnych związanego z tworzeniem nowych miejsc pracy oraz samozatrudnieniem – środki FP z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, z którego 1 osoba w wieku 50+ otrzymała środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz 3 osoby zatrudnione zostały na wyposażonych lub doposażonych stanowiskach pracy.

(dowód: akta kontroli str. 933-936)

Dla ww. programów finansowanych ze środków FP, z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej, planowane były wskaźniki efektywności zatrudnienia. Zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniach, efekty przewidywane do uzyskania w ramach tych programów zostały osiągnięte.

W programie aktywizacji bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe przewidywano efektywność na poziomie 78,92%, uzyskano – 93,3%.

---

³ Badanie przeprowadzono na dzień 6 marca 2013 r.

W programie aktywizacji bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy przewidywano efektywność na poziomie 70%, uzyskano – 89,9%.

W programie aktywizacji bezrobotnych związany z tworzeniem nowych miejsc pracy oraz samozatrudnieniem przewidywano efektywność na poziomie 85%, uzyskano – 95%.

(dowód: akta kontroli str. 434-474)

1.5. W kontrolowanym okresie na aktywizację bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia Urząd przeznaczył kwotę 2.607,6 tys. zł, tj. tylko 7,5% (34.538,2 tys. zł) środków wydatkowanych na ten cel.

Wskazując przyczyny niskiego wskaźnika aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 50+ Dyrektor PUP wyjaśniła, że decyzje dotyczące wyboru odpowiedniego kandydata podejmuje pracodawca korzystający z ustawowych form wsparcia. Urząd nie ma i nie może mieć wpływu na wybór pracownika.

(dowód: akta kontroli str. 32-43, 946-950)

Odnosząc się do powyższej argumentacji NIK zwraca jednak uwagę, że przyczyny niskiego stopnia aktywizacji osób w wieku 50+ tkwią także w niepełnym realizowaniu przez PUP zadań wynikających z art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia. W latach 2010 – 2012 nie wszystkim bezrobotnym w wieku powyżej 50. r. ż., w okresie do 6 miesięcy od dnia rejestracji, przedstawiano propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, propozycję szkoleń, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Analiza dokumentacji 60 losowo wybranych osób długotrwale bezrobotnych w wieku 50+ wykazała bowiem, że tylko 14 osobom (23,3%) przedstawiono propozycję pracy, odbycia stażu lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, pozostałe osoby zostały jedynie poinformowane o aktualnych wolnych ofertach na rynku pracy, o możliwości szukania pracy przez internet, szkoleniach organizowanych zarówno przez PUP jak i przez inne instytucje, czy o możliwości skorzystania ze szkoleń indywidualnych pod zapewnione miejsce pracy, lub możliwości ubiegania się o staż.

W wyjaśnieniach Dyrektor PUP podała, że Urząd realizuje ww. przepis w pełnym zakresie, gdyż pod pojęciem propozycji zatrudnienia rozumie przedłożenie osobom zainteresowanym informacji na temat wszystkich aktualnych, w dniu kontaktu z pracownikiem Urzędu, ofert pracy. Zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy, Urząd kieruje do pracodawcy krajowego osobę zainteresowaną, dla której proponowana praca spełnia kryteria odpowiedniej pracy w rozumieniu ustawy. W badanym okresie PUP dysponował odpowiednimi ofertami tylko dla 14, spośród 60 analizowanych osób bezrobotnych.

W ocenie NIK działania podejmowane przez PUP nie wyczerpywały dyspozycji art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia, ponadto zdaniem NIK, rzadsze kontakty pracodawców z bezrobotnymi w tym wieku powodowały mniej możliwości zaproponowania im zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 382-400)

1.6. W kontrolowanym okresie do PUP wpłynęło łącznie 5.893 krajowych ofert pracy, z tego w 2010 r. – 2.478, w 2011 r. – 1.518 i 2012 r. – 1.897. Dodatkowo w tym czasie do Urzędu wpłynęło 7.906 ofert pracy zgłoszonych w ramach sieci EURES, odpowiednio w poszczególnych latach: 1.363, 2.618 i 3.925. W kontrolowanych latach Urząd zrealizował łącznie 3.602 oferty krajowe, tj. 61,1%.

(dowód: akta kontroli str.401-430)

Według stanu na dzień 30 czerwca każdego roku objętego kontrolą, w Urzędzie znajdowało się łącznie 170 krajowych, aktywnych i niezrealizowanych ofert pracy⁴, z których szczegółową analizą objęto 31, tj. 18,2%.

Spośród analizowanych ofert, 19 złożonych zostało osobiście przez pracodawców lub upoważnionych pracowników firm, natomiast 12 ofert pracodawcy zgłosili telefonicznie. Wszystkie pozyskane oferty przekazane zostały do pośredników pracy w celu ich realizacji, którzy niezwłocznie po ich otrzymaniu:

- sprawdzali wśród zarejestrowanych w Urzędzie liczbę osób spełniających wymagania określone w ofercie pracy,
- informowali pracodawcę o liczbie kandydatów i w przypadku większej liczby osób proponowali organizację giełdy pracy lub pomoc w przeprowadzeniu doboru kandydatów do pracy,
- w przypadku braku osób spełniających wymagania pracodawcy przedstawiali propozycję: zmiany wymagań, przekazania oferty do innych PUP, innego upowszechniania oferty lub przeszkolenia osób zarejestrowanych w celu dostosowania kwalifikacji i umiejętności kandydatów,
- w przypadku braku osób spełniających wymagania przekazywali ofertę innym urzędem pracy.

Ponadto pośrednicy pracy zamieszczali informacje o wolnym miejscu pracy w centralnej bazie ofert, na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Urzędu, przekazywali oferty do lokalnej prasy, urzędów gmin, ośrodków pomocy społecznej i gminnych centrów informacji z terenu powiatu, do Starostwa Powiatowego, a także do instytucji i osób, które zgłosiły do PUP chęć otrzymywania aktualnych ofert pracy. Informacje o wolnych miejscach pracy przedstawiane były także wszystkim osobom zarejestrowanym w Urzędzie.

W ramach realizacji analizowanych zgłoszeń od pracodawców, na 31 stanowisk pracy Urząd skierował 75 osób bezrobotnych, z których żadna nie została zatrudniona. Dwie oferty⁵, złożone przez pracodawców poszukujących po 4 pracowników nie zostały zrealizowane z powodu braku w ewidencji PUP osób spełniających wymagania pracodawców. W każdym z tych przypadków Urząd skierował do pracodawców po 1 bezrobotnym, którzy jednak nie spełniali ich oczekiwań. W pozostałych sprawach, na każde zgłoszone stanowisko pracy kierowano 1 i więcej bezrobotnych.

Wszystkie zgłoszone oferty zostały anulowane, w tym 1 przez Urząd z powodu braku kontaktu ze zgłaszającym ofertę, pozostałe – po przebywaniu w PUP od 8 do 225 dni, anulowali pracodawcy. W 5 przypadkach powodem wycofania oferty było zatrudnienie innego kandydata nie zarejestrowanego w ewidencji Urzędu, pozostali pracodawcy nie poinformowali o powodach anulowania ofert.

Realizacja zgłoszonych do Urzędu ofert pracy stanowiła element oceny pośredników pracy, którzy byli oceniani m.in. w zakresie liczby skierowań do pracy, na wizyty u pośrednika pracy i skierowań do doradcy.

(dowód: akta kontroli str.401-430)

1.7. W 2010 r. Urząd zatrudniał 45 pracowników, a od 2011 r. 43 pracowników. W tym czasie na jednego pracownika Urzędu przydało od 101 do 103 osób bezrobotnych.

Na stanowiskach związanych z aktywizacją zawodową, we wszystkich latach, Urząd zatrudniał :

- 6 pośredników pracy, na których przypadało od 725 do 766 osób bezrobotnych,

⁴ W 2010 r. – 68, w 2011 r. – 35 i w 2012 r. 67 ofert pracy

⁵ Złożone przez Zespół Szkół w Rybnie i przez firmę Quad Winkowski

- 3 doradców zawodowych, na których przypadało od 1.450 do 1.533 osób,
- 2 specjalistów ds. rozwoju zawodowego, na których przypadało od 2.175 do 2.299 bezrobotnych.

Liczba pracowników Urzędu, według stanu na 31 grudnia 2012 r., była zgodna z warunkami określonymi w §§ 85-86 i 88 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy.

(dowód: akta kontroli str.431-433)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Nierealizowanie przez Urząd obowiązku wynikającego z art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie przedstawiania bezrobotnym propozycji aktywizacji zawodowej.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie, zwracając jednocześnie uwagę na fakt, że choć grupa osób w wieku 50+ stanowiła od 18,9% do 20,3% zarejestrowanych bezrobotnych, to wskaźnik wydatkowania środków finansowych na działania aktywizacyjne w tej grupie wynosił zaledwie 7,5%.

2. Realizacja wybranych form aktywizacji zawodowej. Skuteczność stosowanych instrumentów rynku pracy.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010 – 2012 różnymi formami aktywizacji zawodowej Urząd objął łącznie 5.074 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym 493, tj. 9,7% osób w wieku powyżej 50. roku życia. Najwięcej osób bezrobotnych - 2.331, w tym 193 osoby w wieku 50+ uczestniczyło w formach aktywizacji w 2010 r. W latach następnych liczba ta uległa zmniejszeniu, do: 1.222 w 2011 r. i 1.504 w 2012 r., w tym odpowiednio, do: 147 i 153 osób w wieku powyżej 50. r. ż.

Najbardziej popularnymi formami aktywizacji zawodowej osób w badanej grupie były: zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych – 97 osób (19,7%) i robót publicznych – 73 osoby (14,8%) oraz staże, w których uczestniczyło 11,2% wszystkich aktywizowanych w wieku 50+.

(dowód: akta kontroli str. 33-45)

2.1. Staże

W latach 2010 – 2012 PUP zorganizował staże dla 2.183 osób bezrobotnych⁶, w których wzięło udział 55 (tj. 2,5%) osób w wieku powyżej 50. roku życia.

Kontrolą objęto 33 losowo wybrane staże⁷ dla bezrobotnych w wieku 50+, zorganizowane na podstawie 30 umów⁸ podpisanych z pracodawcami. Podczas kontroli stwierdzono, że wnioski o zawarcie umowy, spełniały wymogi określone w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r.

⁶ Na podstawie 1.584 podpisanych umów.

⁷ W 2010 r. 16 osób bezrobotnych, w 2011 r. 10 osób i w 2012 r. 7 osób.

⁸ 15 umów podpisanych w 2010 r., 10 podpisanych w 2011 r. i 5 w 2012 r.

w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych⁹. W każdym z wniosków pracodawcy wskazywali bezrobotnego, dla którego zamierzali zorganizować staż i dołączali przygotowany dla niego program.

W Urzędzie nie wprowadzono pisemnych procedur wewnętrznych regulujących zasady kwalifikowania osób bezrobotnych na staż oraz zakładów pracy ubiegających się o zorganizowanie staży.

Wnioski o zawarcie umowy nie były też poddawane ocenie komisji, na wszystkich analizowanych zgłoszeniach widniał podpis jednej osoby – pośrednika pracy, który stwierdzał jedynie, czy w ewidencji PUP znajdują się osoby bezrobotne o kwalifikacjach określonych w zawodzie lub na stanowisku wskazanym przez organizatora, a następnie każdy wniosek zatwierdzany był przez Dyrektora PUP wyrażającą zgodę na podpisanie umowy i skierowanie bezrobotnego do odbycia stażu.

Wyjaśniając przyczyny niewprowadzenia wewnętrznych uregulowań i nieoceniając wniosków przez komisję, Dyrektor PUP wskazała, że w dotychczasowej ocenie regulacje zawarte w ustawie o promocji zatrudnienia oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych były wystarczające, a konieczność opracowania wewnętrznych procedur nie wynikała z ww. przepisów. Obecnie zostaną ustalone kryteria rozpatrywania wniosków oraz powołana komisja ds. ich oceny.

W trakcie kontroli stwierdzono także, że dla 10 osób (spośród 33) nie przygotowano indywidualnych planów działań (ipd), mimo przebywania przez te osoby nieprzerwanie w rejestrze bezrobotnych przez okres co najmniej 180 dni od dnia rejestracji, czym naruszono art. 34a ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia. Dla 19 osób takie plany zostały wprawdzie sporządzone, lecz tylko z 14 z nich wynikała konieczność odbycia stażu przez bezrobotnych, przy czym 3 z nich przygotowano w dzień rozpoczęcia stażu, natomiast 4 jeden dzień przed jego rozpoczęciem, podczas gdy osoby te w rejestrze PUP przebywały nieprzerwanie od 11 miesięcy do niemal 3 lat.

W przypadku 4 osób, w związku z niewystąpieniem okoliczności, o których mowa we wskazanym powyżej przepisie, opracowanie ipd nie było wymagane.

Zdaniem NIK nieprzygotowywanie ipd lub ich przygotowywanie wyraźnie dla potrzeb rozpoczynanej właśnie przez bezrobotnego danej formy aktywizacji zawodowej, wskazuje na incydentalność podejmowanych przez PUP działań, nie zaś na planową i kompleksową pomoc bezrobotnym, przez co nie pozwala na skuteczną realizację celu stosowanych środków, czyli doprowadzenie do podjęcia odpowiedniej pracy. NIK zwraca tutaj uwagę na kolejność podejmowanych działań, gdzie indywidualny plan powinien stanowić efekt współpracy Urzędu i bezrobotnego, pozwalający na wspólne wypracowanie drogi wyjścia z bezrobocia poprzez proponowanie i podejmowanie odpowiednich form aktywizacji, nie powinien być natomiast następstwem rozpoczynanej właśnie formy aktywizacji zawodowej.

We wszystkich przypadkach organizatorzy stażu podpisywali umowy ze Starostą Powiatu Wyszowskiego, w imieniu którego, na podstawie udzielonego upoważnienia, występowała Dyrektor lub Zastępca Dyrektora PUP. W 8 umowach, zgodnie z deklaracjami organizatorów złożonymi we wnioskach, nie zawarto zapisu dotyczącego zatrudnienia bezrobotnych po zakończeniu stażu. Takie klauzule znajdowały się w 22 umowach podpisanych z organizatorami stażu, spośród których

---

⁹ Dz. U. nr 142, poz. 1160

3 nie wywiązało się ze złożonych deklaracji. Do wszystkich tych pracodawców Urząd wystosował pisma z prośbą o wyjaśnienie przyczyn i informował, że niezatrudnienie stażystów może skutkować niezawieraniem kolejnych umów dotyczących aktywizacji zawodowej. Dwóch organizatorów staży złożyło oświadczenia, w których tłumaczyli się brakiem środków finansowych i przejściowymi kłopotami firm, trzeci natomiast zadeklarował zatrudnienie bezrobotnego z miesięcznym opóźnieniem¹⁰, tj. nie od 1 grudnia 2011 r., lecz od 2 stycznia 2012 r. Nie wywiązał się jednak i z tego zobowiązania, a Urząd, mimo że osoba bezrobotna po miesięcznej pracy u innego pracodawcy nadal pozostawała w rejestrze PUP, nie podjął żadnych działań w tym zakresie. Dopiero w czasie kontroli NIK stwierdzono, że organizator ten zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej z dniem 31 stycznia 2012 r.

Pozostali organizatorzy wywiązali się z deklaracji i po zakończeniu stażu zatrudniali osoby bezrobotne.

Spośród 33 stażystów objętych analizą, w ramach 30 umów, 28 osób (84,8%) znalazło zatrudnienie po zakończeniu tej formy aktywizacji:

- żadna z osób bezrobotnych nie znalazła pracy na czas nieokreślony,
- jedna osoba (3%) zatrudniona została na okres 15 miesięcy,
- sześciu bezrobotnych (18,2%) zatrudniono na 12 miesięcy, przy czym trzech z nich przez pół roku wykonywało prace w ramach prac interwencyjnych, częściowo finansowanych przez Urząd,
- czterech bezrobotnych (12,1%) po zakończeniu stażu zatrudnionych zostało na 7 miesięcy, przy czym wszyscy przez okres 6 miesięcy wykonywali prace w ramach prac interwencyjnych,
- trzy osoby bezrobotne (9%) zatrudniono na 6 miesięcy,
- dziewięć osób (27,3%) znalazło pracę na okres od 3 do 6 miesięcy,
- pięciu bezrobotnych (15,1%) pracowało krócej niż 3 miesiące.

Spośród osób zatrudnionych po zakończonym stażu, w 6 przypadkach (21,4%) były to umowy cywilnoprawne, z których najdłuższa trwała 3 miesiące i 22 dni, a najkrótsza 7 dni.

Spośród 28 bezrobotnych zatrudnionych po odbyciu stażu, 24 osoby (85,7%) znalazło pracę u organizatorów, lecz 7 z nich (29,2%) pracowało w ramach prac interwencyjnych, tj. subsydiowanych. Trzy osoby zatrudnione po zakończeniu stażu znalazły pracę po upływie 3 miesięcy, pozostali (25 osób) przed tym terminem. Dziewiętnaście osób, spośród zatrudnionych (67,8%), ponownie zarejestrowało się w Urzędzie jako bezrobotni, a 9 z nich do czasu zakończenia kontroli nie powróciło do ewidencji Urzędu.

W każdym z analizowanych przypadków zostały spełnione wymogi formalno-prawne dotyczące sporządzenia programu stażu, sprawozdania z jego przebiegu i wydania opinii pracodawcy o odbytym stażu. Zgodnie z zapisem art. 53 ust. 1 i 6 ustawy o promocji zatrudnienia, czas trwania stażu organizowanego przez PUP w Wyszku nie przekraczał 6 miesięcy a kwota przyznanych stypendiów wynosiła 120% kwoty obowiązującego w okresie stażu zasiłku dla bezrobotnych¹¹.

Najwięcej staży dla osób po 50. r. ż. zorganizowano w zawodach: robotnik gospodarczy (10), opiekunka (4), krawcowa (3) i sprzedawca (2). Osoby zatrudniane przez organizatorów staży, po jego zakończeniu pracowały w zawodach, w których odbywały staż lub w zawodach pokrewnych.

¹⁰ Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt u umowy bezrobotny miał zostać zatrudniony po zakończeniu stażu na okres co najmniej 3 miesięcy na podstawie umowy o pracę,

¹¹ 860,40 zł do 31.05.2010 r.; 890,60 zł – od 1.06.2010 r. do 31.05.2011 r.; 913,70 zł – od 1.06.2011 r. do 31.05.2012 r. i 953,10 zł – od 1.06.2012 r.

Przedsiębiorstwem, które w latach 2010 – 2012 zorganizowało najwięcej staży dla osób bezrobotnych w wieku 50+ była firma P.H.U. Formatic Sp. j., do której łącznie skierowano 3 bezrobotnych (2 osoby w 2010 r. i 1 osoba w 2011 r.).

W 2010 r. na staż do tego pracodawcy skierowano 2 bezrobotnych pp. Z.K. i M.W.¹². W trakcie trwania stażu osoby te przebywały na długotrwałych zwolnieniach lekarskich¹³, a mimo to staże nie zostały przerwane i w konsekwencji bezrobotni otrzymali zaświadczenia o ich odbyciu w okresie objętym umową¹⁴. Staż nie został również przerwany w przypadku innej osoby¹⁵, przebywającej na zwolnieniu lekarskim trwającym 50 dni. Natomiast w przypadku kolejnej osoby p. B.B. odbywającej staż w 2011 r. staż został przerwany z powodu zwolnienia lekarskiego trwającego 45 dni¹⁶.

Wyjaśniając przyczyny różnego traktowania stażystów, Dyrektor PUP wskazała, że z powodu zwiększającej się liczby zwolnień lekarskich, od 2011 r. w przypadkach kontynuowania tych zwolnień, na wniosek organizatora stażu i po wysłuchaniu bezrobotnego, Urząd rozwiązywał zawarte umowy.

NIK zaznacza, że wdrożenie takiego uregulowania niewątpliwie przyczyniło się do znacznego wyeliminowania nadużyć w tym zakresie, wskazuje jednak na brak pisemnych regulacji wewnętrznych ujmujących tę normę.

(dowód: akta kontroli str. 475-546, 899-931)

2.2. Szkolenia

W latach 2010 – 2012 Urząd zorganizował 109 szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym 12 szkoleń grupowych i 97 indywidualnych, w których wzięło udział 597 bezrobotnych. W 14 szkoleniach: 8 grupowych i 6 indywidualnych uczestniczyły 42 (tj. 7%) osoby bezrobotne w wieku powyżej 50. roku życia.

Kontroli poddano 5 szkoleń grupowych, w których uczestniczyło 30 osób w wieku powyżej 50. roku życia, z zakresu: podstaw obsługi komputera i internetu oraz kasy fiskalnej, spawania elektrycznego i metodą MAG w osłonie CO₂ i podstaw prowadzenia działalności gospodarczej (3 szkolenia). Wszystkie szkolenia ujęte były w planach szkoleń na poszczególne lata.

We wszystkich przypadkach instytucje szkoleniowe wyłoniono w trybie postępowania o zamówienia publiczne: 1¹⁷ w trybie przetargu nieograniczonego¹⁸ na podstawie art. 39 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁹, natomiast 4 pozostałe w trybie rozeznania rynku, zgodnie z obowiązującymi w Urzędzie zasadami i trybem udzielania zamówienia o wartości nie przekraczającej 14.000 euro²⁰.

Dyrektor PUP, działając na podstawie upoważnienia Starosty Powiatu Wyszowskiego, podpisała z wyłonionymi instytucjami umowy, których przedmiotem było przeprowadzenie szkoleń. W umowach zawarto zapisy zabezpieczające prawidłowy przebieg projektu i nadzór nad jego realizacją. Jednostki

¹² Umowa nr 154/2010 z dnia 25.03.2010 r.

¹³ P. M.W. zwolnienie trwające 69 dni i p. Z.K. 37 dni.

¹⁴ Od 14.04.2010 r. do 11.10.2010 r.

¹⁵ P. K.G. odbywającej staż w Zespole Szkół nr 2 w Wyszowie.

¹⁶ Od 14.06.2011 r. do 29.07.2011 r.

¹⁷ Szkolenie z zakresu podstaw prowadzenia działalności gospodarczej w 2010 r.

¹⁸ Szacunkową wartość zamówienia określono na kwotę 68.330,67 zł.

¹⁹ Dz. U. z 2010 r. Nr 133, poz. 759 ze zm.

²⁰ Zarządzenie Dyrektora PUP Nr 3/2009 z dnia 3 lutego 2009 r. w sprawie zasad i trybu udzielania zamówień o wartości nie przekraczającej 14.000 euro, zmienione Zarządzeniami: Nr 2/2011 z dnia 26 kwietnia 2011 r. i Nr 13/2011 z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie realizacji wydatków o wartości szacunkowej nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartości 14.000 euro.

przeprowadzające szkolenia zobowiązane zostały m.in. do bieżącego prowadzenia dokumentacji i dostarczenia zleciodawcy we wskazanych terminach: imiennych list obecności, protokołu z egzaminu końcowego, dziennika zajęć, ankiet wypełnionych przez uczestników szkoleń. Zamawiający zastrzegł sobie prawo dokonywania kontroli w czasie trwania zajęć i uczestnictwa i egzaminie końcowym.

Szkolenia poddane analizie odbyły się w planowanych terminach i zgodnie z przyjętymi programami. Zajęcia prowadzone były przez wskazanych wykładowców, posiadających uprawnienia do wykonywania danego rodzaju zadań. Zleceniobiorcy prowadzili dzienniki zajęć zawierające listę obecności, wymiar godzin i tematy zajęć edukacyjnych, które po zakończeniu szkolenia przekazano do Urzędu.

Zgodnie z art. 40 ust. 2b ustawy o promocji zatrudnienia Urząd monitorował przebieg szkoleń, analizy skuteczności i efektywności przeprowadzane zaś były na zakończenie roku. W trakcie każdego ze szkoleń uczestnicy wypełniali anonimowe ankiety, w których oceniali zakres tematyczny szkolenia, poziom wiedzy osób prowadzących zajęcia teoretyczne, zdolność przekazywania umiejętności praktycznych przez osoby prowadzące zajęcia praktyczne, użyteczność materiałów szkoleniowych i sprzętu dydaktycznego, organizację szkolenia oraz przydatność szkolenia. Na zakończenie każdego ze szkoleń przeprowadzono egzamin, na podstawie którego uczestnicy otrzymali zaświadczenia.

Po każdym szkoleniu Urząd analizował jego koszty, na fakturze wystawionej przez firmę określano koszt uczestnictwa 1 osoby, a specjalista ds. rozwoju zawodowego potwierdzał przeprowadzenie szkolenia zgodnie z zawartą umową i przedstawiał jego szczegółowe rozliczenie finansowe. Koszty szkoleń nie przekraczały kwot, o których mowa w art. 109a ustawy o promocji zatrudnienia.

Uczestnicy analizowanych szkoleń wyłonieni zostali przez Komisję²¹ na podstawie obowiązujących w Urzędzie Kryteriów w sprawie organizacji usług szkoleniowych, przygotowania zawodowego dorosłych oraz wyboru instytucji szkoleniowej do przeprowadzania szkoleń w PUP w Wyszkowie²².

W przypadku wszystkich 23²³ uczestników szkoleń z podstaw prowadzenia działalności gospodarczej, udział w nim wynikał z przygotowanych dla nich ipd, należy jednak zaznaczyć, że dla 8 bezrobotnych plany te sporządzone zostały z opóźnieniem wynoszącym od 3 do 16 miesięcy.

Przygotowanie takiego planu było wymagane dla 5 z 7 osób uczestniczących w szkoleniach: z zakresu spawania elektrycznego (1 osoba) i podstaw obsługi komputera i internetu oraz kasy fiskalnej (6 osób). Urząd i w tym przypadku nie zrealizował zadań wynikających z art. 34a ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i dla 2 osób ipd nie przygotowano, mimo przebywania tych osób w ewidencji Urzędu ponad 180 dni, natomiast dla 3 osób plany te sporządzono już po zakończonym szkoleniu.

---

²¹ Powołaną Zarządzeniem Dyrektora PUP Nr 6/2007 r. z dnia 4 czerwca 2007 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 9/2011 z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie powołania w PUP Komisji ds. usług i instrumentów rynku pracy oraz Zarządzeniem Dyrektora PUP z dnia 14 stycznia 2008 r. w sprawie powołania Komisji oraz pracowników PUP w Wyszkowie odpowiedzialnych za prawidłowość prowadzonej dokumentacji Projektu „Maksymalna Pomoc” współfinansowanego ze środków EFS. Zasady działania Komisji określono w Załącznikach nr 2 do Zarządzenia.

²² Stanowiących załączniki do Zarządzeń Dyrektora PUP Nr: 3/A/2009 z dnia 1 kwietnia 2009 r., 16/2010 z dnia 29 grudnia 2010 r. i 6/2012 z dnia 28 marca 2012 r., w których określono m.in.: zasady organizacji szkoleń, zasady finansowania i procedury ubiegania się o sfinansowanie kosztów szkoleń, egzaminów i uzyskania licencji, kryteria wyboru instytucji szkoleniowej.

²³ W 2010 r. – 9 osób, w 2011 i w 2012 po 7 osób.

Wszyscy spośród 30 osób bezrobotnych objętych kontrolą ukończyli szkolenia i uzyskali zaświadczenia lub dyplomy, nikt nie odmówił uczestnictwa. Frekwencja osób w wieku powyżej 50. r. ż., na wszystkich zajęciach, była 100%.

Organizatorzy szkoleń nie składali deklaracji o przewidywanym zatrudnieniu bezrobotnych po zakończeniu zajęć.

Uczestnicy szkoleń z zakresu podstaw prowadzenia działalności gospodarczej (23 osoby), po ich ukończeniu rozpoczęli prowadzenie własnej działalności.

Osoba uczestnicząca w szkoleniu z zakresu spawania elektrycznego po jego ukończeniu nie podjęła zatrudnienia i do czasu zakończenia kontroli pozostawała w rejestrze PUP.

Spośród 6 uczestników szkolenia z zakresu podstaw obsługi komputera, 4 osoby znalazły zatrudnienie, w tym 2 przed upływem 3 miesięcy i 2 po upływie 3 miesięcy od czasu zakończenia tej formy aktywizacji. Żadna z osób nie znalazła pracy na czas nieokreślony, 1 osoba zatrudniona została na 12 miesięcy, 2 na okres od 3 do 6 miesięcy i 1 na 1 miesiąc. Żadna z tych osób nie podjęła pracy w zawodzie zgodnym z odbytym szkoleniem, a spośród 4 podpisanych umów, 3 były umowami cywilnoprawnymi. Jedna, spośród dwóch osób, które nie uzyskały zatrudnienia, po upływie 15 miesięcy na własny wniosek wyłączona została z ewidencji PUP.

Spośród 23 osób, które w latach 2010 – 2012 uczestniczyły w szkoleniach z zakresu podstaw prowadzenia działalności gospodarczej do ewidencji PUP powróciło 3 bezrobotnych, natomiast spośród 7 osób biorących udział w szkoleniach z zakresu spawania elektrycznego i podstaw obsługi komputera, do czasu zakończenia kontroli do rejestru PUP nie powróciła tylko 1 z nich.

(dowód: akta kontroli str. 547-678)

2.3. Przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej przez PUP w Wyszkanie odbywało się na podstawie przyjętego regulaminu²⁴, którego aktualna wersja zamieszczana była na stronie internetowej Urzędu.

Zgodnie z regulaminem dotacje mogły zostać przyznane bezrobotnemu, który m.in.: w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku ukończył rozpoczęte wcześniej formy, nie otrzymał dotychczas środków na podjęcie działalności gospodarczej, nie był skazany za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu.

W latach 2010 – 2012 jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymały 504 osoby bezrobotne, w tym 29 (tj. 5,8%) osób w wieku powyżej 50. roku życia²⁵.

W wyniku analizy spraw wszystkich osób w wieku 50+, które otrzymały dotacje stwierdzono, że we wnioskach opracowanych przez PUP bezrobotni opisywali m. in.: rodzaj działalności oraz prezentowali jej słabe i mocne strony, przedstawiali kalkulację kosztów, a także szczegółową specyfikację i harmonogram wydatków oraz przewidywane efekty ekonomiczne prowadzenia tej działalności. Wszystkie

---

²⁴ Regulamin w sprawie przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków w PUP w Wyszkanie wprowadzony Zarządzeniem nr 4/2010 Dyrektora PUP z dnia 1 lutego 2010 r., zmieniony Zarządzeniem Nr 13/2010 z dnia 22 grudnia 2010 r. i nr 1/2012 z dnia 15 lutego 2012 r.

²⁵ Cztery osoby otrzymały środki z FP oraz 25 osób z EFS, POKL, Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspierania aktywności zawodowej w regionie, Podzadanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych

wnioski rozpatrywane były przez Komisję²⁶ oceniającą zawodowe i praktyczne przygotowanie bezrobotnego do prowadzenia danego rodzaju działalności, zaangażowanie własnych środków, zadłużenie osoby ubiegającej się o dotację oraz analizę finansową przedsięwzięcia. Wnioski dostępne były na stronie internetowej Urzędu.

Analiza dokumentacji wykazała, że:

- do wszystkich wniosków, złożonych do Starosty Powiatu Wyszowskiego za pośrednictwem Dyrektora PUP, bezrobotni dołączali dokumenty potwierdzające przygotowanie zawodowe do wykonania danego rodzaju pracy, a także oświadczenia przyszłych kontrahentów o chęci podjęcia współpracy,
- każdy wniosek po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji zatwierdzany był przez Dyrektora PUP, która z upoważnienia Starosty Powiatu Wyszowskiego zawierała z bezrobotnym umowę o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- w umowach wyszczególniano m. in.: wysokość przyznanej dotacji, która zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia nie przekraczała 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia²⁷, rodzaj rozpoczynanej działalności i zobowiązania beneficjenta, do umów dołączano umowy poręczenia²⁸ wraz z oświadczeniami,
- w okresie do dwóch miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej beneficjenci przedstawiali pisemne rozliczenie otrzymanych środków oraz wniesienia wkładu własnego, do którego dołączali kopie faktur, rachunków, zaświadczenia o nadaniu numeru identyfikacji REGON, zaświadczenia z Urzędu Skarbowego (US), potwierdzające zgłoszenie rozpoczęcia działalności gospodarczej i z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) o podleganiu ubezpieczeniu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (oryginały dokumentów do wglądu PUP).

Podczas kontroli stwierdzono, że we wniosku jednego z beneficjentów²⁹ zamieszczono zakup telefonu komórkowego za kwotę 1.000 zł, podczas gdy w opisie przyszłej pracy, nie wskazano na konieczność wykorzystywania takiego narzędzia. Telefon zakupiony został za kwotę 1.035,78 zł³⁰ i w dniu 26 stycznia 2011 r. jego zakup rozliczony przez PUP. Dopiero podczas kontroli NIK, tj. w dniu 21 czerwca 2013 r. beneficjent ten złożył oświadczenie odnośnie konieczności wykorzystywania telefonu w wykonywanej pracy. Dyrektora PUP wyjaśniła, że podczas rozmowy z Komisją bezrobotny uzasadniał zakup telefonu komórkowego, w trakcie kontroli nie przedstawiono jednak dokumentacji potwierdzającej ten fakt.

W pozostałych przypadkach, zakupiony sprzęt i wyposażenie było ściśle związane z rozpoczynaną działalnością gospodarczą, a ich wykorzystanie opisane we wniosku.

Wszyscy bezrobotni złożyli deklarację wniesienia wkładu własnego i przy rozliczeniu przyznanych środków przedstawili dokumenty potwierdzające wywiązanie się z tego zobowiązania.

---

²⁶ Powołaną Zarządzeniem Dyrektora PUP Nr 11/2009 z dnia 28 grudnia 2009 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 9/2011 z dnia 30 sierpnia 2011 r. (dla środków FP) oraz Komisję powołaną Zarządzeniem Nr 1/2010 z dnia 2 stycznia 2010 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 10/2010 z dnia 29 października 2010 r., a następnie Nr 4/2011 z dnia 1 maja 2011 r. i Nr 4/2012 z dnia 16 marca 2012 r. (dla środków EFS).

²⁷ Wszyscy bezrobotni wnioskowali i otrzymali dotację w kwocie 18.000 zł.

²⁸ We wszystkich przypadkach zabezpieczeniem spłaty otrzymanych środków było poręczenie dwóch osób.

²⁹ Umowa nr 169/EFS/2010 z dnia 8 listopada 2010 r.

³⁰ Ze środków EFS.

Zgodnie z § 5 podpisanych umów, po upływie 6 i 12 miesięcy prowadzenia działalności beneficjenci dostarczali do PUP zaświadczenia z US i ZUS. U wszystkich osób, które otrzymały dotacje pracownicy PUP przeprowadzili wizyty monitorująco-sprawdzające³¹, podczas których kontrolowano zakres działalności i posiadanie maszyn i urządzeń zakupionych z dotacji.

Rozpoczęcie działalności gospodarczej w przypadku wszystkich bezrobotnych wynikało z ipd, natomiast dla 11 z nich (37,9%) plany te zostały sporządzone po upływie od 11 do 22 miesięcy nieprzerwanego pozostawania w prowadzonym przez PUP rejestrze osób bezrobotnych.

Z informacji uzyskanych w Urzędzie Skarbowym w Wyszkanie wynika, że spośród 10 beneficjentów rozliczających się na podstawie PIT – 36, tylko 4 osoby uzyskały zyski z prowadzonej działalności gospodarczej, przy czym tylko 2 z nich³² osiągnęły roczny przychód i dochód brutto przekraczający kwoty deklarowane we wnioskach o przyznanie środków, natomiast 6 osób odnotowało straty.

Spośród 19 bezrobotnych rozliczających się na podstawie PIT – 28, deklarowany przychód w pierwszym i drugim roku prowadzonej działalności gospodarczej osiągnęła zaledwie 1 osoba, natomiast w trzecim roku przychód tej osoby był już o 40 tys. zł niższy od deklarowanego.

W pozostałych 26 sprawach (89,7%) bezrobotni nie uzyskali zakładanych efektów finansowych deklarowanych w wnioskach o dotacje. W skrajnych przypadkach były to wartości:

- wnioskowany przychód roczny 403.200 zł i zysk 48.800 zł – uzyskany przychód roczny 19.896,5 zł i strata 1.431,2 zł.
- wnioskowany przychód roczny 240.000 zł i zysk 31.794 zł – uzyskany przychód roczny w pierwszym roku działalności 11.674,9 zł i strata 10.007 zł oraz w drugim roku działalności przychód roczny w wysokości 16.689,3 zł i strata 3.015,2 zł.
- jeden z beneficjentów w ciągu dwóch lat prowadzenia działalności gospodarczej nie uzyskał żadnego przychodu, choć deklarował przychody w wysokości 96.000 zł rocznie i dochody w wysokości 73.200 zł.

Żadna z osób, które otrzymały dotacje nie zakończyła działalności gospodarczej przed upływem 12 miesięcy, natomiast z informacji US wynika, że do dnia 20 czerwca 2013 r. spośród 21 beneficjentów, którzy podpisali umowy w latach 2010 – 2011³³, 5 (23,8%) zlikwidowało działalność a 3 (14,3%) zawiesiło. Do ewidencji PUP powróciło 6 z nich (28,7%).

Wprowadzie zgodnie z metodologią obliczania efektywności form aktywizacji zawodowej, ta forma wykazywana jest jako jedna z najbardziej skutecznych, faktycznie jednak, w zdecydowanej większości prowadzenie działalności gospodarczej nie przynosi beneficjentom zakładanego dochodu, a co się z tym wiąże, możliwości utrzymania z wykonywanej pracy.

(dowód: akta kontroli str. 587, 595, 596, 600, 679-752, 753-758, 759-765, 899-931)

2.4. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

Refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego PUP w Wyszkanie dokonywał na podstawie przyjętych Kryteriów³⁴, które zamieszczone były na stronie internetowej Urzędu. W Kryteriach

³¹ U ośmiu beneficjentów przeprowadzono po 3 a u 21 po 2 wizyty monitorująco-sprawdzające.

³² Jedna osoba prowadząca działalność rachunkowo – księgową, doradztwo podatkowe i druga – usługi remontowo – budowlane i cyklinowanie.

³³ W 2012 r. podpisano 8 umów w okresie od 1 czerwca do 13 listopada.

³⁴ Kryteria refundacji ze środków FP kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków w PUP

określono m. in.: tryb składania i rozpatrywania wniosków, warunki refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy i zabezpieczenie prawidłowego wykorzystania przyznanych środków.

W latach 2010 – 2012 Urząd podpisał z pracodawcami 179 umów w sprawie wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, na których w tym okresie zatrudniono 384 osoby bezrobotne skierowane przez PUP, w tym 36 (tj. 9,4%) osób w wieku powyżej 50. roku życia.

Kontroli poddano 19 umów podpisanych w 2010 r., w wyniku których pracodawcy zatrudnili 25 bezrobotnych w wieku powyżej 50. r. ż.

W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, że wnioski złożone przez pracodawców o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy opiniowane były przez Komisję³⁵, a następnie akceptowane przez Dyrektora PUP. Kwota refundacji we wszystkich sprawach wynosiła 18.000 zł³⁶ i nie przekraczała wartości wskazanej w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

We wnioskach o refundację pracodawcy nie deklarowali wysokości płacy minimalnej dla skierowanych bezrobotnych, natomiast w 16 z nich (spośród 19 analizowanych) zadeklarowało wniesienie wkładu własnego. Udział wkładu własnego był jednym z kryteriów oceny wniosku przez komisję. W 14 sprawach, gdzie pracodawcy zadeklarowali wkład własny, jego wniesienie zostało sprawdzone podczas rozliczenia poniesionych kosztów. W 2 przypadkach³⁷, brakowało dokumentów potwierdzających wywiązanie się pracodawców z tego zobowiązania, przy czym w 1 z nich - po otrzymaniu punktów z tytułu wniesienia wkładu własnego pracodawca uzyskał minimalną ich liczbę, uprawniającą do zawarcia umowy. W tych sprawach wkład własny sprawdzono dopiero podczas kontroli NIK.

Zakupione wyposażenie, w przypadku wszystkich 19 analizowanych umów, pozostawało w ścisłym związku z tworzoną stanowiskiem pracy lub zgłoszoną ofertą pracy.

NIK zwraca uwagę, że niesprawdzenie przez Urząd wniesienia wkładu własnego, po wcześniejszym przyznaniu z tego tytułu punktów, powoduje nierówne traktowanie pracodawców starających się o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Umowy zobowiązujące pracodawcę do utrzymania stanowisk pracy przez okres co najmniej 24 miesięcy i zatrudniania na nich bezrobotnych, skierowanych przez PUP, zawierane były przez Dyrektora Urzędu reprezentującą, na podstawie upoważnienia, Starostę Powiatu Wyszowskiego.

Zabezpieczenie zwrotu refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy stanowiły: w 14 przypadkach akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika zaś w 5 przypadkach umowy poręczenia.

---

w Wyszowie wprowadzone Zarządzeniem Nr 8/2010 Dyrektora PUP z dnia 29 kwietnia 2010 r. Zarządzeniem Nr 10/2011 Dyrektora PUP z dnia 30 sierpnia 2011 r. Kryteria zastąpiono Regulaminem w sprawie dokonywania z FP refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków w PUP w Wyszowie, a następnie zarządzeniem Nr 2/2012 Dyrektora PUP z dnia 15 lutego 2012 r. Regulaminy zostały pozytywnie zaopiniowane przez PRZ w Wyszowie (Uchwała Nr 8/2011 z dnia 30.08.2011 r. i Nr 4/2012 z dnia 15.02.2012 r.)

³⁵ Patrz przypis nr 26.

³⁶ Taka kwota została pozytywnie zaopiniowana przez PRZ w dniu 21 stycznia 2010 r. (Uchwała Nr 6/2010 PRZ z dnia 21.01.2010 r.).

³⁷ Umowa nr 63/2010 z dnia 15.06.2010 r. i umowa nr 94/2010 z dnia 25.08.2010 r.

Spośród 19 pracodawców, których akta poddano analizie, 17 wywiązało się z przyjętych zobowiązań: utrzymywało stanowiska pracy przez okres 24 miesiące i zatrudniało na nich osoby bezrobotne skierowane przez PUP. Dwóch pracodawców nie dotrzymało warunków dotyczących okresu utrzymywania stanowisk pracy, PUP rozwiązał z nimi umowy, a sprawy – ze względu na problemy ze zwrotem otrzymanych środków – przekazano do Komornika Sądowego³⁸.

Z 4 osobami (16%), spośród 25 bezrobotnych zatrudnionych w latach 2010 – 2012 na wyposażeniowych stanowiskach pracy, pracodawcy podpisali umowy o pracę na czas nieokreślony i do czasu zakończenia kontroli osoby te nie zarejestrowały się ponownie w PUP. Dziesięciu bezrobotnych (40%), po zakończonych lub przerwanych umowach, ponownie trafiło do ewidencji Urzędu i do czasu zakończenia kontroli 6 z nich nadal przebywało w rejestrze PUP. Cztery osoby pozostawały w stosunku pracy na umowach czasowych nadal trwających, natomiast pozostałe 8 osób, które pracowały przez okres od 2 do 27 miesięcy nie wróciło do PUP, mimo upływu czasu umowy.

(dowód: akta kontroli str. 705-708, 766-813, 814-831, 833-842, 892-898, 937-945)

2.5. Prace interwencyjne i roboty publiczne

W latach 2010 – 2012 PUP podpisał łącznie 505 umów w sprawie organizowania i finansowania prac interwencyjnych i robót publicznych dla 766 osób bezrobotnych, w tym dla 170 osób (tj. 22,2%) w wieku powyżej 50. roku życia.

Szczegółowej analizie poddano 16 umów, w tym: 11³⁹ o organizowanie prac interwencyjnych i 5⁴⁰ w sprawie organizowania robót publicznych, na podstawie których PUP dokonał refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenie oraz składek na ubezpieczenie społeczne 48 zatrudnionych bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia.

Wnioski o organizację prac interwencyjnych i robót publicznych składane przez przedsiębiorców i pracodawców nie będących przedsiębiorcami, oceniane były przez komisję d.s. rozpatrywania wniosków o zorganizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, o przyznanie bezrobotnym środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego⁴¹.

Kwoty refundacji nie przekraczały ustawowych limitów, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia⁴².

---

³⁸ Umowa nr 25/2010 z 2 marca 2010 r. rozwiązana została przez PUP z dniem 5 sierpnia 2011 r. (wyposażenie stanowiska dla jednej osoby, kwota refundacji 18.000 zł, na dzień rozwiązania umowy kwota do zwrotu 9.767,61 zł w tym: 8.273,60 i 1.494,01 odsetki. W dniu 02.04.12 r. sprawa przekazana do Komornika Sądowego). Do czasu zakończenia kontroli należność pozostała do spłaty wynosiła 4.297,70 zł.

Umowa nr 16/2010 z 26 lutego 2010 r. rozwiązana przez PUP z dniem 1 lipca 2011 r. (wyposażenie dwóch stanowisk pracy, kwota refundacji 36.000 zł, na dzień rozwiązania umowy kwota do zwrotu 17.574,51 zł, w tym 15.119,02 i 2.455,49 zł. W dniu 09.02.12 sprawa przekazana do Komornika Sądowego. Do czasu zakończenia kontroli należność pozostała do spłaty wynosiła 18.550,22 zł.

³⁹ Po 4 umowy podpisane w 2010 r. i 2011 r. i 3 podpisane w 2012 r.

⁴⁰ Dwie umowy podpisane w 2010 r., jedna w 2011 r. i dwie podpisane w 2012 r.

⁴¹ Patrz przypis nr 26.

⁴² W ramach prac interwencyjnych: 550 zł w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego oraz składek na ubezpieczenie społeczne od ref. wynagrodzenia, 275 zł w co najmniej połowie czasu pracy skierowanego bezrobotnego oraz składek na ubezpieczenie społeczne od ref. wynagrodzenia. Od 2012 r. odpowiednio 650 zł, 325 zł.

W ramach robót publicznych: 1.100 zł – ref. części kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne, wypłaconej pracodawcom z tytułu zatrudnienia w pełnym

Opracowane przez PUP wnioski o organizację prac interwencyjnych i robót publicznych zawierały dane wskazane z § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne⁴³. Aktualne wzory tych wniosków dostępne były na stronach internetowych Urzędu.

Spośród 16 analizowanych wniosków, dwóch pracodawców organizujących roboty publiczne nie złożyło deklaracji zatrudnienia bezrobotnych po okresie refundacji, w 14 przypadkach pracodawcy zobowiązali się do dalszego zatrudnienia tych osób przez okres 1⁴⁴ lub 6⁴⁵ miesięcy. Dwóch pracodawców, spośród 14 deklarujących dalsze zatrudnienie, nie wywiązało się ze złożonego zobowiązania i nie zatrudniło osoby bezrobotnej. W tych przypadkach PUP rozwiązał umowy, a pracodawcy zwrócili otrzymane kwoty refundacji wraz z odsetkami. Dwóch pracodawców – jednostki samorządowe: Urzędy Gmin w Długosiodle i Zabrodziu przedłużyły okres zatrudnienia o 1 miesiąc po okresie obowiązywania umowy.

Zgodnie z podpisanymi umowami⁴⁶, warunkiem uzyskania refundacji było przedłożenie przez pracodawców m.in.: kopii deklaracji i przelewów ZUS dotyczących zatrudnianych osób bezrobotnych. W wypadku jednej umowy⁴⁷, pracodawca zwrócił się o refundację kosztów tylko za okres 3,5 miesiąca⁴⁸, a z dokumentacji zgromadzonej w sprawie wiadomo, że powodem nieskładania kolejnych wniosków było nieopłacenie składek na ubezpieczenie społeczne. Z informacji uzyskanych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat Wyszaków wynika, że należności te nie zostały uregulowane do dnia 5 lipca 2013 r. Umowa z tym przedsiębiorcą została rozwiązana przez PUP dopiero z dniem 22 listopada 2011 r., tj. po upływie 7 miesięcy od ostatniej refundacji.

Dyrektor PUP wyjaśniając powody tak późnego wypowiedzenia umowy wskazała na: nieprzerwane świadczenie pracy przez skierowanego bezrobotnego, obawę przed jego zwolnieniem w przypadku rozwiązania umowy przez PUP, a także okresowe problemy finansowe firmy. Ponadto Urząd nie znajdując się w katalogu instytucji, którym ZUS może udzielać jakichkolwiek wiadomości, nie mógł zasięgnąć informacji odnośnie zatrudnionego bezrobotnego.

Przed skierowaniem osób do prac interwencyjnych lub robót publicznych, Urząd brał pod uwagę wykształcenie danej osoby i umiejętności zawodowe zdobyte podczas wcześniejszego zatrudnienia, wynikające z przedkładanych świadectw pracy.

Spośród 48 bezrobotnych, których akta poddano analizie, 32 osoby korzystały w latach objętych kontrolą z innych form aktywizacji zawodowej, w tym 17 osób zatrudnionych było w ramach robót publicznych, 9 wykonywało roboty interwencyjne, a 6 prace społecznie-użyteczne, przy czym 1 osoba pięciokrotnie zatrudniona była w ramach prac interwencyjnych u tego samego pracodawcy, 1 – czterokrotnie i 2 – trzykrotnie.

---

wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego oraz składek na ubezpieczenie społeczne od ref. wynagrodzenia oraz w wymiarze nieprzekraczającym połowy wymiaru czasu pracy kwota ref. 550 zł.

⁴³ Dz. U. Nr 5, poz. 25.

⁴⁴ Dziesięciu pracodawców będących jednostkami samorządowymi.

⁴⁵ Pięciu przedsiębiorców.

⁴⁶ § 4 pkt 9 umów o organizowanie prac interwencyjnych podpisanych przez przedsiębiorców i § 4 pkt 6 umów podpisanych przez jednostki samorządowe oraz § 5 pkt 10 umów w sprawie organizowania i finansowania robót publicznych.

⁴⁷ Umowa nr 170/2010 z dnia 6 grudnia 2010 r.

⁴⁸ Od 13 grudnia 2010 r. do 30 marca 2011 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor PUP, zgodę na trzecie i kolejne skierowania osoby bezrobotnej na prace interwencyjne wyraża starosta.

Żadna z osób wykonujących prace interwencyjne lub roboty publiczne nie znalazła po ich zakończeniu zatrudnienia na czas nieokreślony, 3 osoby (6,3%) pracowały u organizatorów prac i robót przez okres 6 miesięcy, a 29 osób (60,4%) przez 1 miesiąc po okresie refundacji. Jedna osoba (2%) przed upływem 3 miesięcy od zakończenia prac interwencyjnych znalazła zatrudnienie u innego pracodawcy na okres 20 miesięcy, 1 po upływie 3 miesięcy na okres 12 miesięcy, i po jednej na 10, 7, 5 i 2,5 miesiąca. Cztery osoby zatrudnione zostały przez innych pracodawców na umowy cywilnoprawne na okres od 1 do 8 miesięcy.

Wykonywane przez skierowanych bezrobotnych prace interwencyjne i roboty publiczne w nieznacznym stopniu przyczyniły się do uzyskania przez nich dodatkowych umiejętności, o czym może świadczyć ponowna rejestracja większości z nich jako bezrobotnych. Tylko 4 osoby, spośród 48 aktywizowanych w ramach tych form (8,3%) nie zarejestrowało się ponownie w Urzędzie, natomiast 44 osoby powróciły do ewidencji PUP. Ponadto w ramach prac i robot bezrobotni wykonywali najczęściej proste prace porządkowe⁴⁹.

(dowód: akta kontroli str. 705-708, 843-846, 847-891, 937-945)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieopracowywanie, pomimo obowiązku wynikającego z art. 34a ust 3. ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, dla bezrobotnych powyżej 50 roku życia pozostających w rejestrze PUP nieprzerwanie przez 180 dni, indywidualnych planów działań, lub opracowywanie tych planów po terminie.
2. Brak uregulowań wewnętrznych dotyczących kwalifikowania osób bezrobotnych do odbycia stażu oraz zakładów pracy ubiegających się o zorganizowanie staży. Niepoddawanie wniosków dotyczących staży ocenie komisji.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK działania wobec bezrobotnych podejmowane bez przygotowanych – wspólnie z nimi – indywidualnych planów, były działaniami uproszczonymi i doraźnymi, uniemożliwiającymi objęcie tych osób pełną, kompleksową i skuteczną pomocą.

NIK zwraca również uwagę, że nieprzyjęcie przez Urząd kryteriów dotyczących wyboru organizatorów staży nie pozwalał na stwierdzenie podstaw ich wyłonienia, a niepoddawanie wniosków o zorganizowanie staży ocenie komisji może powodować nieprawidłowości przy ich wyborze. Ponadto zdaniem NIK zatrudnianie osób bezrobotnych po ukończeniu stażu w ramach prac subsydiowanych, daje wprawdzie tym osobom możliwość przedłużenia okresu pozostawania w zatrudnieniu, przez co jednocześnie stwarza okazję adaptacji do środowiska pracy, lecz nie ukazuje rzeczywistego efektu zatrudnieniowego po tej formie aktywizacji zawodowej.

Ponadto w sytuacji gdy na przestrzeni lat 2010 – 2012 różnymi formami aktywizacji zawodowej objęto tylko 9,7% zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia, kilkakrotne korzystanie z różnych form aktywizacji zawodowej przez tych samych bezrobotnych powoduje, że ich realna liczba ulega znacznemu zmniejszeniu.

⁴⁹ 41 osób pracowało jako robotnik gospodarczy, 2 osoby – sprzątaczką i po 1: kierowca, pomoc kuchenna, murarz, dekarz, pokojowa.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie. NIK zwraca jednak uwagę, że uczestnictwo w kontrolowanych formach aktywizacji zawodowej, tylko nieznacznie przyczyniło się do uzyskania przez osoby bezrobotne stałego zatrudnienia. Przykładowo, spośród 25 bezrobotnych zatrudnionych na wyposażonych stanowiskach pracy, 10 (40%) powróciło do ewidencji PUP. W przypadku staży, z grupy 33 bezrobotnych objętych analizą, zatrudnienie uzyskało wprawdzie 28 osób, lecz 19 z nich (67,8%) ponownie zarejestrowało się w Urzędzie. Najmniej efektywną formą okazały się - najczęściej stosowane wśród osób w wieku powyżej 50. roku życia – prace interwencyjne i roboty publiczne. Spośród 48 osób uczestniczących w tych formach tylko 4 nie powróciły do ewidencji Urzędu.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁰, wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu przedstawiania bezrobotnym powyżej 50. roku życia propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, stosownie do art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
2. Sporządzanie indywidualnych planów działań dla bezrobotnych powyżej 50. r. ż. zgodnie z wymogami art. 34a ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
3. Opracowanie zasad/kryteriów dotyczących kwalifikowania osób bezrobotnych do odbycia stażu oraz wyboru zakładów pracy ubiegających się o zorganizowanie staży.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

⁵⁰ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 31 lipca 2013 r.

Kontroler
Joanna Celińska
starszy inspektor k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Wicedyrektor
Elżbieta Matuszewska